

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

25 januari 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de resultaten en de verwerking van het maatschappelijk debat over de herwaardering van het lerarenambt

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 25 januari 2001

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer André Van Nieuwkerke

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.22 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de resultaten en de verwerking van het maatschappelijk debat over de herwaardering van het lerarenambt

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de resultaten en de verwerking van het maatschappelijk debat over de herwaardering van het lerarenambt.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, gisteren is nogmaals gebleken dat u veel belang hecht aan directe communicatie tussen de overheid en de mensen in het veld, ook individueel. Daarom hebt u onder andere een e-mailadres geopend, met het oog op het maatschappelijke debat over de herwaardering van het lerarenambt, waarop iedereen ideeën, opmerkingen, suggesties, bezwaren, woede-uitvallen, en uitingen van tevredenheid met betrekking tot dit thema kwijt kan.

Hoeveel reacties hebt u op dat adres tot nu toe ontvangen ? Op welke wijze worden deze reacties verwerkt ? Wellicht vertonen ze een grote verscheidenheid. Welk gevolg wordt er verder aan gegeven ? Het is te vergelijken met lezersbrieven in kranten, die een algemeen aanvoelen van mensen ten aanzien van gebeurtenissen kunnen weergeven, maar ook zeer individuele uitlatingen kunnen bevatten over heel persoonlijke emoties. Hoe gaat u daarmee om ? Welke reacties komen het

vaakst terug ? Wat is de teneur van de meeste berichten ?

Kunnen de parlementsleden van de commissie voor Onderwijs inzage krijgen in die reacties ? Zo zouden ze gewapend met de kennis daarvan, actief het verdere proces van de herwaardering van het lerarenambt kunnen volgen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, om de knelpunten te kunnen ontdekken en inventariseren omtrent het zo noodzakelijke welbevinden van leerkrachten, heb ik me van in het begin voorgenomen, en ook in deze commissie kenbaar gemaakt, dat ik vaak naar de mensen in het werkveld zou gaan luisteren. Ik bezoek dan ook maandelijks een aantal scholen.

Tevens heb ik een e-mailadres geopend – <http://www.herwaarderingleerkracht@vlaanderen.be> – waarop leerkrachten terecht kunnen met hun reacties omtrent de herwaardering van het lerarenambt. In dezelfde context is ook het evaluatieproces van de lerarenopleidingen volop aan de gang. Op dit e-mailadres heb ik in eerste instantie, in de periode van 2 april tot en met 6 november 2000, 374 berichten ontvangen. Na 6 november 2000 werd dit e-mailadres afgesloten als contactadres voor reacties omtrent de herwaardering van het lerarenambt.

Alle e-mailberichten uit die periode werden grondig gelezen. Het is immers niet onbelangrijk dat we dit nieuwe communicatiemedium ernstig nemen. De ontvangen berichten werden systematisch en statistisch geanalyseerd. Wanneer er voldoende informatie beschikbaar was, werden de volgende gegevens in kaart gebracht : woon- en werkplaats van de verzender, diploma, huidige en eventueel vroegere functie, onderwijsnet, aantal dienstjaren in het

Vanderpoorten

onderwijs, onderwijsniveau, geslacht, visie op het loon, en puntsgewijze vermelding van de inhoudelijke items. Op dit ogenblik zijn er zo reeds 281 berichten verwerkt ; dat is 75 percent.

U zult begrijpen dat een geïndividualiseerd antwoord niet tot de mogelijkheden van het kabinet behoort. Op bijna alle e-mailberichten werd gereageerd met een standaardantwoord, tenzij de vraagsteller een individueel probleem te berde bracht. Alle 281 reeds geanalyseerde e-mailberichten werden zo behandeld.

De aandachtspunten en knelpunten die in deze e-mailberichten naar voren komen, kan ik in een viertal hoofdcategorieën onderbrengen. Heel wat reacties hebben betrekking op het onderwijsbeleid en de onderwijsregelgeving. Voor velen moet deze dringend meer doordacht en gepland worden. Men verwijst hier naar de talrijke en snel op elkaar volgende veranderingen en vernieuwingen die als onverteerbaar worden aangevoeld en vrij dikwijls ontmoedigend werken.

In dit verband geeft men ook te kennen dat de voorbereiding op een verandering vaak onvoldoende is. In het beleid zou moeten worden voorzien in een degelijke voorbereiding van een vernieuwing. De gelijktijdige implementatie van meer dan één vernieuwing wordt als niet-ernstig ervaren.

Volgende voorbeelden worden ter illustratie gegeven : te frequente wijzigingen van de leerplannen, de invoering van de eindtermen, de formulering van de basiscompetenties in de lerarenopleiding, de invoering van nieuwe didactische werkvormen en de evaluatieprocedures. Omtrent de wijzigingen van de leerplannen merk ik op dat dit een bevoegdheid is van de inrichtende machten.

Een tweede item is het personeelsbeleid. In eerste instantie kunnen onder deze titel aspecten worden vermeld die zowel betrekking hebben op de werkonzekerheid als op de werkzekerheid. Voor wat betreft de werkonzekerheid wordt de onstabiele loopbaan genoemd, vooral van beginnende maar ook van, vaak langdurig, tijdelijke leerkrachten. Velen hebben een opdracht die versnipperd is tot pakketten in twee, drie of meerdere scholen zonder duidelijk perspectief voor het volgende schooljaar. Bovendien kunnen tijdelijken nog vervangen worden tot januari.

Die werkonzekerheid wordt volgens sommigen nog in de hand gewerkt door het reffectatiesys-

teem, dat demotivatie in de hand werkt. Gereffecteerden zouden vaak beschouwd worden als indringers terwijl goede tijdelijken erdoor uit hun werkring worden gestoten.

Diezelfde werkonzekerheid wordt ook geformuleerd door mensen uit de privé-sector die een overstap naar het onderwijs overwegen. Als bijkomende hinderpaal om die overstap te maken, ervaart men het feit dat de dienstjaren niet of slechts in beperkte mate in rekening worden gebracht. Het systeem van de vaste benoeming verwijst dan naar het aspect werkzekerheid, wat door een niet onbeduidend aantal mensen als nefast wordt ervaren. Een vaste benoeming zou een positieve attitude ten aanzien van het ambt en een permanente inhoudelijke uitdaging van het ambt in de weg staan.

In tweede instantie vermeld ik hier de vaak geciteerde vlakke loopbaan. In dit verband pleit men ervoor om meer loopbaanperspectieven in te bouwen door het uitbouwen van een middenkader, door functieverruiming en -differentiatie en door het instellen van het mentorschap. Ten slotte wil ik binnen deze categorie het bestaan van de nepstatuten aanhalen. Vooral ondersteunend administratief personeel vestigt meermaals de aandacht op dit gegeven.

Een derde reeks van opmerkingen gaat over taakbelasting. Het pedagogisch comfort wordt verhoogd wanneer de leerkracht in een aangename werkomgeving zit. Dit impliceert dat de roep naar investeringen voor renovatie en nieuwbouw groot is bij het personeel.

Bij het criterium taakbelasting breng ik ook een aantal kritische bedenkingen onder die alle te maken hebben met het pedagogisch comfort van de leerkracht. Een eerste is de vraag naar een toename van het ondersteunend personeel op verschillende vlakken. Dat betekent meer ondersteunend administratief personeel ; ondersteunend personeel met een pedagogische opdracht, waaronder een pedagogisch coördinator, een leerlingenbegeleider en een mentor voor beginnende leraren ; en ondersteunend personeel voor het netwerkbeheer, zoals een ICT-coördinator.

Andere bedenkingen zijn dat de uitbouw van de groep ondersteunende personeelsleden niet ten koste zou mogen gaan van het lestijdenpakket ; dat de 2,5 percent besparing op het lestijdenpakket in het secundair onderwijs afgeschaft zou moeten worden ; en dat de plage-uren , waarbij tegenover elk gepresteerd uur een beloning staat, zou moeten worden afgeschaft. Verder vraagt men naar kleine-

Vanderpoorten

re klassen, zowel in het basisonderwijs als in secundair onderwijs, zeker in het BSO en het TSO, maar ook in het ASO ; naar een voldoende en gespecialiseerde omkadering ; naar middelen voor zorgverbreding ; naar onderwijsvoorrang en aandacht voor doelgroepen met bijzondere behoeften ; en naar bezinning inzake de initiële opdracht van de leraar, en dit met het oog op taken zowel opgelegd door de overheid als door de eigen directie. U zult ongetwijfeld gemerkt hebben dat de CAO V en de voorstellen in het kader van de voorbereiding van de CAO VI heel wat maatregelen omvatten die beantwoorden of proberen tegemoet te komen aan deze geïnventariseerde knelpunten.

Ik mag stellen dat in bijna geen enkel e-mailbericht exclusief aandacht wordt gevraagd voor een al dan niet lineaire loonsverhoging. Telkens gaat men in de berichten in op één van de voormelde items. Voor heel wat leerkrachten blijkt een loonsverhoging dus niet hun eerste en enige bekommernis te zijn. Wel vragen ze een substantiële tegemoetkoming voor uitgaven die inherent zijn aan de uitoefening van hun ambt. Daar horen de aankoop van hardware, software, vakliteratuur en dergelijke bij.

Wat betreft het inzagerecht in de e-mailberichten voor de parlementsleden van de onderwijscommissie, deel ik mee dat e-mailberichten het equivalent zijn van brieven. Ze zijn aldus onderworpen aan dezelfde confidentialiteit als brieven, verzekerd door de regelgeving inzake het telecommunicatieverkeer. E-mailberichten moeten zodoende op dezelfde wijze behandeld worden als brieven en zijn een strikt persoonlijke aangelegenheid tussen afzender en bestemming.

Parlementsleden kunnen dus geen directe toegang tot die e-mailberichten krijgen, temeer daar er geen voorafgaandelijk akkoord is van de afzender om dat te doen. Zulks neemt niet weg dat zij een belangrijke informatiebron vormen, waaruit met de gepaste zin voor relativering – de representativiteit van de e-mailberichten is immers niet steeds te toetsen – nuttige suggesties kunnen worden geput. Ik onderzoek de mij gestuurde e-mailberichten dan ook vanuit dat perspectief, samen met mijn medewerkers, tot wie de confidentialiteitsverplichting bij de behandeling van de e-mailberichten zich vanzelfsprekend uitstrekt.

De analyseresultaten zullen in een eindrapport worden gesynthetiseerd, kritisch doorgelicht en commentariseerd. Het resultaat zal, in het kader van de openbaarheid van bestuur, natuurlijk wel ter be-

schikking gesteld worden van de commissieleden. Ik voorzie dat mijn medewerkers in de loop van maart de laatste hand aan dit omvangrijk werk zullen kunnen leggen.

Ten slotte vermeld ik dat ik het, naar aanleiding van de onderhandelingen over de CAO VI met de representatieve vakbonden, opportuun heb geacht om het e-mailadres herwaarderingleerkracht@vlaanderen.be eveneens ter beschikking te stellen van leerkrachten die daaromtrent hun mening kwijt wilden. In deze tweede e-mailgolf zijn er na 6 november maar liefst 923 reacties binnengekomen. Ze worden systematisch en onmiddellijk beantwoord, eerst door middel van een vijftal standaard e-mailberichten en nadien nogmaals met een gepersonaliseerd antwoord van mijn kabinetmedewerkers of van de administratie.

Bij een eerste stand van zaken heb ik de indruk dat de teneur van al deze e-mailberichten dezelfde is. Niemand vraagt onverkort om een al dan niet lineaire loonsverhoging. Zo'n vraag is telkens ten minste gekoppeld aan de reeds eerder vermelde items met betrekking tot het verhogen van het comfort van de leraar. Tevens zal ik nader laten onderzoeken of er in deze e-mailberichten, en vooral dan in de berichten die ik in de loop van de laatste week heb ontvangen, geen patronen zichtbaar kunnen worden gemaakt die de representativiteit ervan zouden kunnen bezwaren.

Een aantal van de elementen die in de e-mailberichten voorkomen, komen eveneens voor in allerlei brieven, lezersbrieven in kranten, enzovoort. Ze worden ook bevestigd door wat we te horen krijgen in scholen. De berichten vormen voor ons echter wel een interessant achtergrondgegeven om extra informatie te verwerven.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. De naar voren gebrachte thematiek bevestigt wat we al wisten. Ik heb geen nieuwe elementen gehoord. Dat is natuurlijk enerzijds niet slecht. De knelpunten die blijken uit de 281 onderzochte berichten, en uit een aantal andere waarvan u al een eerste keer kennis hebt genomen, zullen inderdaad bestaan bij het gehele lerarenkorps.

Anderzijds moet u er rekening mee houden dat het aantal onderzochte e-mailberichten niet van die aard is om van een representatief staal van de leraren in Vlaanderen te spreken. U stelt vast dat in

Vanleenhove

nagenoeg geen enkel bericht om een algemene loonsverhoging wordt gevraagd. Ik geloof inderdaad dat niemand dat als eerste en enige vraag zal formuleren. De werkdruk en het werkcomfort zijn in vele ogen heel belangrijk. Het zou echter te ver gaan om op basis van 281 berichten te concluderen dat het niet belangrijk wordt gevonden. U hebt dat dan ook niet gedaan. We moeten behoedzaam zijn, hoe belangrijk de reacties ook zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident is gesloten om 14.38 uur*
